

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem – Kolozsvár
1.2 Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3 Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4 Szakterület	Zene
1.5 Képzési szint	Mesterképzés
1.6 Szak / Képesítés	Zeneművészet a kortárs térben / MA

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Autochton ZENEIRODALOM – TMM 1118						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Fekete Miklós						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Fekete Miklós						
2.4 Tanulmányi év	1	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	E	2.7 Tantárgy típusa	DA

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A szakirodalom és bibliográfia tanulmányozása, olvasása					25
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					25
Vizsgák					2
Más tevékenységek: koncertrésztvétel (opera, filharmónia, kamaraestek, kórusfellépések, előadások, stb.), önálló zenehallgatás, konferencia-résztvétel, nyílt intézményi programokon való résztvétel, stb.					8
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	70				
3.8 A félév össz-óraszama	98				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> zeneelméleti és zenetörténeti (BA) ismeretek
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> általános zenetörténeti ismeretekkel való rendelkezés zenei képességekkel való rendelkezés (zenei hallás, ritmusérzék) kottaolvasási készséggel való rendelkezés

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> 75 %-os jelenléti kötelezettség vetítő, hangfalak, zongora kötelező olvasmányok tanulmányozása és a feladatok elvégzése
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> 75 %-os jelenléti kötelezettség szemináriumi feladatok megoldása (órák keretében és tanórákon kívül)

	<ul style="list-style-type: none"> • szemináriumi bemutatók megtartása • fontosabb kolozsvári könyvtárak használata, többek között: <ul style="list-style-type: none"> ▪ BBTE Református Teológia, Zenepedagógia Tanszék Könyvtára ▪ BCU – Lucian Blaga Központi Könyvtár ▪ Gheorghe Dima Zeneakadémia Könyvtára ▪ BBTE – Filológia Tanszék Könyvtára
--	--

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • zeneértés képességének kialakítása • a zenei értékek felismerési képességének kialakítása • hangszeres, vokális és zenekari kottaolvasás készségének kialakítása • formaérzék-, zenehallgatási készség fejlesztése • stílusfelismerési képesség kialakítása • elemzési készség fejlesztése • zenei stiláris elemek rendszerezésének képessége • a zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejező eszközök – tempó, dinamika, tonalitás, forma, karakter, hangszerelés, stb. – értelmezési képességének fejlesztése
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • a zenei befogadókészség kialakítása • az esztétikai értékítélet képességének kialakítása • a rendszerezés képességének kifejtése • az önálló zenehallgatási- és hangverseny-látogatási igény kialakítása • interdiszciplináris kapcsolatok kialakításának készsége – egyrészt zenei tárgyakkal (zeneelmélet, formatan, összhangzattan, ellenpont, folklór, hangszertörténet és hangszerelmélet, hangszertanulás, partitúraolvasás, karvezetés), másrészt zenén kívüli tárgyakkal (irodalom, egyetemes történelem, művészettörténet, földrajz, szociológia, stb.)

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • a zenei műveltség megalapozása és az egyetemes zenekultúra megismertetése • a zenei ízlés formálása • zenetörténeti tájékozottság kialakítása, ismeretek bővítése és rendszerezése • a zenei érdeklődés felkeltése • zenei élményszerzés megvalósítása és az az újdonság iránti érdeklődés felkeltése, fenntartása • az esztétikai érzék fejlesztése • a tudatos zenehallgatás szintjének elérése
--------------------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • az éneklési és zenélési öröm felkeltése • a kurzuson/szemináriumon kívüli zenehallgatásra való rászoktatás
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • a zenetörténeti terminológia megismerése, elsajátítása és helyes használata • a zenei művészettörténeti korszakok körülhatárolása, képviselőinek megismerése, sajátos stiláris jegyeinek megfigyelése • a történelmi, művészettörténeti, irodalmi, képzőművészeti és zenei fejlődés párhuzamba állítása, kölcsönhatásainak és összefüggéseinek felderítése • a zenei elemzések megvalósításához szükséges zenetörténeti ismeretek elsajátítása • zeneszerzők életének, tevékenységeinek, alkotásainak megismerése • különböző események és történések időrendi behelyezése • zeneszerzők jellegzetes stílusjegyeinek megismerése • műfajok és formák kialakulásának és fejlődésének nyomon követése • a meghallgatott zeneművek előadó apparátusának felismerése • fontosabb zenetörténeti alkotások megismerése, majd felismerése zenehallgatás útján • sajátos munkamódszerek kialakítása a zenetörténeti szemináriumokon • az előadásokon, szemináriumokon ismertetett tananyag rendszerezése, elmélyítése

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didakt. módszerek
<p>A magyar zene története (magyarországi, erdélyi). Helye és szerepe és jelentősége az egyetemes zenetörténetben.</p> <p>1. a. Téma: A zene kezdete. A magyar középkor.</p> <p>b. Téma: A magyar Reneszánsz első korszaka. Tinódi Sebestyén, Bakfark Bálint. Táncok, táncgyűjtemények a XVII. században. A Vietórisz-gyűjtemény, Kájoni-kódex, Sturdzanus-kódex. Kájoni János, Daniel Speer.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>2. a. Téma: A XVIII. század, a magyar barokk: Esterházy Pál és Istvánffy Benedek. Michael Haydn és Dittersdorf Váradon. Joseph Haydn Esterházán.</p> <p>b. Téma: A XIX. század és a nemzeti stílus kialakulása. A verbunkos (Bihari János, Lavotta János, Csermák Antal, Rózsavölgy Márk). Egressy Béni zenei munkássága.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>3. Téma: A magyar opera születése. Erkel Ferenc zeneszerzői munkássága.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás

	<ul style="list-style-type: none"> - interaktív párbeszéd - brainstorming
4. Téma: Liszt Ferenc Magyarországon. Liszt Ferenc alkotásainak jelentősége, többek között a magyar vonatkozású zenéje: <i>Hungária, Esztergomi mise, Szent Erzsébet legendája</i> . Rapszódia. <i>Csárdás macabre, Csárdás obstiné. Magyar történelmi arcképek</i> .	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
5. Téma: Mosonyi Mihály (Michael Brand) és Goldmark Károly élete és zenei munkássága.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
6. Téma: Hubay Jenő és Dohnányi Ernő élete és munkássága.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
7. Téma: Bartók Béla élete és munkássága. A népzene Bartók műveiben. Kórusművei. Színpadi művei. Kulcsszavak: a zeneszerző gyermekkora, tanulmányai, népzene kutatásai és alkotókorszakai. Női karok, vegyeskari alkotások. <i>A kékszakállú herceg vára, Fából faragott királyfi, Csodálatos mandarin, Cantata Profana</i> .	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
8. Téma: Bartók Béla hangszeres-, kamara- és zenekari művei. Kulcsszavak: <i>Kossuth szimfonikus költemény, 1. és 2. szvit, Táncszvit zenekarra, 3. zongoraverseny, Concerto, Zene húroshangszerekre, ütőkre és cselesztára, vonósnégyesek</i>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
9. Téma: Kodály Zoltán élete és munkássága. Pedagógiai tevékenysége. Kodály Zoltán hangszeres művei, dalai és kórusalkotásai. Kulcsszavak: a zeneszerző tanulmányai, Bartók barátsága, népzene kutató, nevelői tevékenysége, életműve. Relatív szolmizáció. Kompozíciók: szonáták, vonósnégyesek, szerenád, duó, zongoradarabok, dalok, Női karok, Férfi karok, Vegyeskarok, biciniák.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
10. Téma: Kodály Zoltán zenekari és vokális-zenekari művei. Kodály Zoltán színpadi művei. Kulcsszavak: Galántai táncok, Marosszéki táncok, Fölszállott a páva, Psalmus Hungaricus. Hány János kalandozásai, Székely fonó. Sárkánytánc.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
11. Téma: Weiner Leó, Lajtha László, és Bárdos Lajos élete és munkássága.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
12. Téma: Veress Sándor, Járdányi Pál, Kósa György, Szervánszky Endre Sugár Rezső, Ránki György, Maros Rudolf, Szöllősy András, Petrovics Emil, Szokolay	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming

Sándor, Balassa Sándor, Bozay Attila, Durkó Zsolt, Decsényi János, Sári József, Soproni József élete és munkássága.	
13. Téma: Ligeti György és Kurtág György élete és szerzői munkássága.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
<p>14-a. Téma: Erdély zenetörténete. Az erdélyi zenei élet ma. Kolozsvár zenei életének története.</p> <p>14-b. Erdélyi és magyarországi szerzők működésének és zenei alkotásainak áttekintése: Jeney Zoltán, Sály László, Vidovszky László, Dukay Barnabás, Serei Zsolt, valamint Orbán György, Vajda János, Selmeczi György, Csemiczky Miklós, Kocsár Miklós, Terényi Ede, Csíky Boldizsár, Szegő Péter)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
8.2 Szeminárium / Labor	Didakt. módszerek
A magyar zene története	
<p>1. a. Téma: A zene kezdete. A magyar középkor.</p> <p>b. Téma: A magyar Reneszánsz első korszaka. Tinódi Sebestyén, Bakfark Bálint. Táncok, táncgyűjtemények a XVII. században. A Vietórisz-gyűjtemény, Kájoni-kódex, Sturdzanus-kódex. Kájoni János, Daniel Speer.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>2. a. Téma: A XVIII. század, a magyar barokk: Esterházy Pál és Istvánffy Benedek. Michael Haydn és Dittersdorf Váradon. Joseph Haydn Esterházán.</p> <p>b. Téma: A XIX. század és a nemzeti stílus kialakulása. A verbunkos (Bihari János, Lavotta János, Csermák Antal, Rózsavölgy Márk). Egressy Béni zenei munkássága.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
3. Téma: A magyar opera születése. Erkel Ferenc zeneszerzői munkássága.	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
4. Téma: Liszt Ferenc Magyarországon. Liszt Ferenc alkotásainak jelentősége, többek között a magyar vonatkozású zenéje: <i>Hungária</i> , <i>Esztergomi mise</i> , <i>Szent Erzsébet legendája</i> . Rapszódia. <i>Csárdás macabre</i> , <i>Csárdás obstiné</i> . <i>Magyar történelmi arcképek</i> .	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
5. Téma: Mosonyi Mihály (Michael Brand) és Goldmark Károly élete és zenei munkássága.	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
6. Téma: Hubay Jenő és Dohnányi Ernő élete és munkássága.	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd

	<ul style="list-style-type: none"> - magyarázat - rendszerezés
<p>7. Téma: Bartók Béla élete és munkássága. A népzene Bartók műveiben. Kórusművei. Színpadi művei</p> <p>Kulcsszavak: a zeneszerző gyermekkora, tanulmányai, népzene kutatásai és alkotókorszakai. Női karok, vegyeskari alkotások. <i>A kékszakállú herceg vára, Fából faragott királyfi, Csodálatos mandarin, Cantata Profana.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>8. Téma: Bartók Béla hangszeres-, kamara- és zenekari művei.</p> <p>Kulcsszavak: Kossuth szimfonikus költemény, 1. és 2. szvit, Táncszvit zenekarra, 3. zongoraverseny, Concerto, Zene húros hangszerekre, ütőkre és cselesztára, vonósnégyesek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>9. Téma: Kodály Zoltán élete és munkássága. Pedagógiai tevékenysége. Kodály Zoltán hangszeres művei, dalai és kórusalkotásai.</p> <p>Kulcsszavak: a zeneszerző tanulmányai, Bartók barátsága, népzene kutató, nevelői tevékenysége, életműve. Relatív szolmizáció. Kompozíciók: szonáták, vonósnégyesek, szerenád, duó, zongoradarabok, dalok, Női karok, Férfi karok, Vegyeskarok, biciniák.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>10. Téma: Kodály Zoltán zenekari és vokális-zenekari művei. Kodály Zoltán színpadi művei.</p> <p>Kulcsszavak: Galántai táncok, Marosszéki táncok, Fölszállott a páva, Psalmus Hungaricus. Háy János kalandozásai, Székely fonó. Sárkánytánc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>11. Téma: Weiner Leó, Lajtha László, és Bárdos Lajos élete és munkássága.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>12. Téma: Veress Sándor, Járdányi Pál, Kósa György, Szervánszky Endre Sugár Rezső, Ránki György, Maros Rudolf, Szöllősy András, Petrovics Emil, Szokolay Sándor, Balassa Sándor, Bozay Attila, Durkó Zsolt, Decsényi János, Sári József, Soproni József élete és munkássága.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>13. Téma: Ligeti György és Kurtág György élete és szerzői munkássága.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
<p>14-a. Téma: Erdély zenetörténete. Az erdélyi zenei élet ma. Kolozsvár zenei életének története.</p> <p>14-b. Erdélyi és magyarországi szerzők működésének és zenei alkotásainak áttekintése: Jeney Zoltán, Sály László, Vidovszky László, Dukay Barnabás, Serei</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés

Zsolt, valamint Orbán György, Vajda János, Selmeczi György, Csemiczky Miklós, Kocsár Miklós, Terényi Ede, Csíky Boldizsár, Szegő Péter)

Könyvészet:

- * Magyar zeneszerzők sorozat (szerk. Berlász Melinda). Mágus Kiadó. Budapest.
- BECZE Szilvia 2019. *Bartók – Kodály – Dohnányi*. Holnap Kiadó. Budapest.
- BÓNIS Ferenc 1960. *Mosonyi Mihály*. Gondolat Kiadó. Budapest.
- BREUER János 1982. *Kodály-kalauz*. Zeneműkiadó. Budapest.
- DOHNÁNYI Ilona, von 2002. *Ernst von Dohnányi – A song of life*. Indiana University Press. Bloomington & Indianapolis.
- EÖSZÉ László 2000. *Örökségünk Kodály*. Osiris Kiadó. Budapest.
- FALVY Zoltán 2002. *A magyar zene története*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.
- FRIDECZKY Frigyes 2000. *Magyar zeneszerzők*. Athenaeum 2000 Kiadó. Budapest.
- HAMBURGER Klára 1986. *Liszt-kalauz*. Zeneműkiadó. Budapest.
- HAMBURGER Klára 2010. *Liszt Ferenc zenéje*. Balassi Kiadó. Budapest.
- KÓKAI Rezső – FÁBIÁN Imre 1961. *Századunk zenéje*. Zeneműkiadó. Budapest.
- KÖRBER Tivadar 2009². *Zeneirodalom*, II. kötet. Műszaki Kiadó. Budapest.
- KROÓ György 1973-1989. *A hét zeneműve*. Zeneműkiadó. Budapest.
- KROÓ György 1975. *Bartók-kalauz*. Zeneműkiadó. Budapest.
- LAMPERT Vera 2005. *Népzene Bartók műveiben*. Hagyományok Háza – Helikon Kiadó – Néprajzi Múzeum – Zenetudományi Intézet. Budapest.
- LEGÁNY Dezső 1976. *Liszt Ferenc Magyarországon* (két kötet). Zeneműkiadó. Budapest.
- NÉMETH Amadé 1979. *Erkel*. Gondolat Kiadó. Budapest.
- PÁNDI Marianne 1972, 1973, 1975. *Hangversenykalauz: II. Versenyművek, III. Kamaraművek, IV. Zongoraművek*. Zeneműkiadó. Budapest.
- SALZMAN, Eric 1980 [angol kiadás 1974²]. *A 20. század zenéje*. Zeneműkiadó. Budapest.
- SZABOLCSI Bence 1979. *A magyar zenetörténet kistükré*. Zeneműkiadó. Budapest.
- SZOMORY György 2017. *Kis magyar zenetörténet*. Holnap Kiadó. Budapest.
- TALLIÁN Tibor 2016. *Bartók Béla*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.
- TALLIÁN Tibor 2014. *Magyar képek – Fejezetek a magyar zeneélet és zeneszerzés történetéből, 1940-1956*. Balassi Kiadó. Budapest.
- WALKER, Alan 1986. *Liszt Ferenc – 1. A virtuóz évek 1811-1847*. Zeneműkiadó. Budapest.
- WALKER, Alan 1994. *Liszt Ferenc – 2. A weimari évek 1848-1861*. Editio Musica Budapest.
- WALKER, Alan 2003. *Liszt Ferenc – 3. Az utolsó évek 1861-1886*. Editio Musica Budapest.
- WÖRNER, Karl H. 2007. *A zene története*. Vivace Zenei Antikvárium és Kiadó. Budapest.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A zenetörténet tantárgy érintett témakörei, illetve a tantárgy által kifejlesztett kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, melyeket a zenetanári (vagy egyéb, zenei szakirányú) állás megkövetel.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	<ul style="list-style-type: none"> - A. vizsga: szóbeli / írásbeli / projekt, stb.; - B. vizsga: audíció (mű-, szerző- vagy stílus felismerése) 	<ul style="list-style-type: none"> - problematizálás - számonkérés - vizsga 	40% + 30%

10.5 Szeminárium	<ul style="list-style-type: none"> - aktív szemináriumi jelenlét és tevékenység; - C: a kijelölt órai és önálló szemináriumi feladatok teljesítése (dolgozat / portfólió / projekt / zenei összeállítás, stb. elkészítése és bemutatása); 	<ul style="list-style-type: none"> - folyamatos megfigyelés - portfólió - bemutatás 	20%
	- D . hivatalból járó pontszám (1 jegypont)		10%

A teljesítmény minimumkövetelményei

- aktív részvétel az új témák kibontásakor és problematizálásakor (kurzus), illetve azok gyakorlati feldolgozásain (szeminárium, önálló feladatok és munkák) – az órák min. 75%-án;
- a félév alatti szemináriumi munkák 100%-os elvégzése kizáró jellegű feltétele a szessziós vizsgán való részvételnek;
- mindhárom vizsgarész (lásd a korábbi: **A**, **B** és **C**) esetében szükséges teljesíteni külön-külön is a hozzárendelt pontszám min. 50%-át;

Kitöltés dátuma

2022. április 21.

Előadás felelőse

dr. Fekete Miklós

Szeminárium felelőse

dr. Fekete Miklós

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató